

ตำรวจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน
Quality of life's Policeman Development by Using Sufficiency Economy Based

ณรงค์ ภูเยี่ยมจิตร
วิทยาลัยชุมชนยโสธร
Narong Phuyiamchit
Yasothon Community College
Email : raschai_mbu1@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 19 มกราคม 2563; วันที่แก้ไขบทความ 24 มีนาคม 2563; วันที่ตอบรับบทความ: 28 มีนาคม 2563

Received: January 19, 2020; Revised: March 24, 2020; Accepted: March 28, 2020

บทคัดย่อ

หลักเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคม เพราะการดำเนินชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งหลักการนี้เป็นการประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้ เมื่อพึ่งตนเองได้แล้ว ชุมชนและสังคมจะมีความมั่นคงมีการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ จะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถนำมาปฏิบัติได้ และส่งผลให้เห็นประโยชน์ในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจริงจัง การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานมาใช้ในชีวิตประจำวัน จึงเป็นการกล่าวถึงทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน และความทันสมัย เพราะตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักความพอเพียง

ดังนั้น การที่ตำรวจนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงเป็นการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้เป็นต้นแบบ ในสภาวะเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพความเป็นอยู่ของตำรวจ โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน สร้างความรู้ความเข้าใจต่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง รู้จักความพอเพียง การวางแผนชีวิต การวิเคราะห์ และใช้วิจารณ์ญาณแก้ปัญหา โดยใช้เหตุผลเป็นที่ตั้ง รู้จักขยัน ซื่อสัตย์ อดทน ประหยัด และไม่ฟุ้งเฟ้อ นอกจากนี้ไม่ว่าจะทำสิ่งใด ต้องหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มทักษะให้ตัวเอง ควรนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตำรวจสืบไป

คำสำคัญ : 1.คุณภาพชีวิต 2. ตำรวจ 3. เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

Sufficiency economy is important to both individuals and society because daily life requires moderation, reason and a good immune system. This principle is applied in everyday life. Self-reliance when self-reliant community and society will be stable, sustainable development. Ready to cope with any change that may occur at any time. It can be seen that sufficiency economy is close to being able to be implemented. And consequently, the benefits of continuous serious practice. Applying sufficiency economy as a base for everyday use. It discusses the basic necessity theory and modern because it is based on the present self-sufficiency principle.

So the police put sufficiency economy as the basis for improving the quality of life. Follow the way of daily life, it is the development and quality of life. In current economic and environmental conditions. Can be used to improve the wellbeing of the police. Using sufficiency economy as a base build a good understanding of the correct lifestyle. Know enough life planning, analysis, and judgment. By reason is a place to know, diligent, honest, patient, economical and not extravagant. In addition, no matter what you do. Need more knowledge to enhance your skills. The teachings of Buddhism should strictly follow. To guide and develop the quality of life of the police.

Keywords : Quality of life, Police, Sufficiency economy

บทนำ

พระบรมราชาธิราชและพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา พระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตัวเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และทรงเตือนสติประชาชนไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิตภายใต้ชื่อว่า เศรษฐกิจพอเพียง พ้น พระคุณ (2543 : 54) ได้กล่าวว่าข้าราชการตำรวจเป็นทรัพยากรบุคคลของหน่วยงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของแผ่นดิน มีอำนาจและหน้าที่ต้องปฏิบัติครอบคลุม ตามในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เล่มที่ 1 ภาคที่ 1 ซึ่งเปรียบเสมือนคู่มือการปฏิบัติงานของตำรวจ ได้กำหนดหน้าที่ทั่วไปของตำรวจไว้ 4 ประการ ดังนี้ 1. รักษาความสงบเรียบร้อย ทั้งภายในและภายนอกเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน 2. รักษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดในทางอาญา 3. บำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชน 4. ดูแล รักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ

นอกจากนี้แล้ว ตำรวจยังมีหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ด้วยหน้าที่ของตำรวจตามกฎหมายทำให้ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนและสังคมด้านต่างๆ ตามกฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากข้าราชการตำรวจมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านสุขภาพกายและทางใจ รวมถึงการอยู่ในสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดีแล้วก็จะยังประโยชน์สุขโดยตรงกับประชาชนที่อยู่ในสังคมอย่างมาก เนื่องด้วยตำรวจจะต้องปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในกรอบระเบียบ และวินัยอย่างเคร่งครัด เพื่อปกป้องพิทักษ์รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม รักษากฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกแบบแผน บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ

ดังนั้น คุณภาพชีวิตที่ดีจึงเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของตำรวจทุกคน การนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานมาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงเป็นการน้อมนำพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ทั้งในส่วนตัว ครอบครัว และงานที่ปฏิบัติอยู่ ให้เป็นทางเลือกในการดำเนินชีวิตที่ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ อยู่ได้อย่างเพียงพอกับงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดในการดำเนินกิจกรรมกรรมใดๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ซึ่งจะเป็นปัจจัยทำให้คุณภาพชีวิตมีความสุข

ความหมายของคุณภาพชีวิต

การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต้องรวมไปถึงการที่เราสามารถแสวงหาปัจจัย และบริการต่าง ๆ นอกจากนี้ยังรวมไปถึง สุขภาพ ความคิด อารมณ์ สติ และความยุติธรรมทางกฎหมาย ระดับการศึกษาสำหรับคนทุกวัย และปราศจากมลภาวะจากสภาพแวดล้อม นอกเหนือจากนี้ คุณภาพชีวิตยังเกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยที่ดี โอกาสในการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการ มีความสัมพันธ์ที่ดีโอกาสในการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการ มีความสัมพันธ์ที่ดี มีความรักความอบอุ่นภายในครอบครัว รวมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตได้มีองค์การหรือกลุ่มบุคคลได้เสนอมุมมองหรือทัศนคติไว้หลากหลายแตกต่างกันไป แต่สิ่งที่มีความเหมือนกันก็คือแนวคิดที่ต้องการให้คุณภาพชีวิตของประชาชนได้รับการพัฒนาไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถตอบสนองความต้องการทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา เศรษฐกิจ สังคม และคุณธรรมได้ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตดังกล่าว ได้แก่

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 125) ได้ให้ความหมายว่าคุณภาพชีวิตประกอบด้วย คำ 2 คำ คือ คุณภาพ หมายถึง ลักษณะความดีและลักษณะประจำบุคคลหรือสิ่งของ ส่วนชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ ดังนั้น คุณภาพชีวิตจึงหมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล

กุหลาบ รัตนสังฆธรรม และคณะ (2535 : 10) ได้กล่าวว่า “คุณภาพชีวิตหมายถึงสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ซึ่งได้รวมเอาทุกด้านของชีวิตไว้หมด ซึ่งชีวิตบุคคลสามารถดำรงอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยสามารถแสดงมิติ ต่าง ๆ ของคุณภาพชีวิต” ไว้ดังนี้

1) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย หมายถึง อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย พลังงาน สิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัวและในการประกอบอาชีพ

2) คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ หมายถึง การพักผ่อนหย่อนใจที่มีคุณภาพประโยชน์ ความนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ความอบอุ่นในครอบครัวและในชุมชน ความรักและความเป็นเจ้าของที่มีต่อหมู่คณะ

3) คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง ภาวะแวดล้อมที่บริสุทธิ์สะอาดและเป็นระเบียบปราศจากมลภาวะในดิน น้ำ อากาศ และเสียง มีทรัพยากรที่จำเป็นแก่การดำรงชีพและการคมนาคมที่สะดวก

4) คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม หมายถึง โอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่เท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน การปกครองที่ให้สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ความเป็นธรรมด้านรายได้ ความร่วมมือร่วมใจในสังคม ความเป็นระเบียบวินัยมีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันและมีค่านิยมที่สอดคล้องกับหลักธรรมในศาสนา

5) คุณภาพชีวิตด้านความคิด หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ชีวิตและชุมชนการศึกษาวิชาชีพ ความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของตัวเอง การยอมรับตัวเองและการมีเป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสม

6) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึง การมีคุณธรรมในตัวเองและสังคม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูล กตัญญูกตเวที ความจงรักภักดีต่อชาติความศรัทธาในศาสนา ความเสียสละและการละเว้นอบายมุขต่าง ๆ

ธรรมบุญ วิถี (2547 : 10) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง “การที่บุคคลมีความสุข ความพอใจจากการได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นความจำเป็นและความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ภายใต้สภาพแวดล้อมและค่านิยมที่สังคมยอมรับหรือในความหมายที่สั้นที่สุด คุณภาพชีวิต คือ การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีนั่นเอง”

นิศารัตน์ ศิลปเดช (2540 : 62) ได้กล่าวว่า “คุณภาพชีวิต” (Quality of Life) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง และมีขอบเขตไม่ค่อนแน่นอน ขึ้นอยู่กับการพิจารณาความรู้ประสบการณ์ของแต่ละคนเนื่องจากในปัจจุบัน “คุณภาพชีวิต” ได้รับการกำหนดให้เป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาทุกด้านจึงมุ่งไปสู่การมีคุณภาพชีวิตของประชากร ว่ามีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีปัจจัยเกื้อหนุนในการเลี้ยงชีพเพียงพอ มีจิตใจมั่นคง ปรับตัวได้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุข

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2525 : 1) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตไว้ว่า “สำหรับคนงานบางคนหรือคนงานบางกลุ่ม คำว่า “คุณภาพชีวิต” หมายถึงความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอีกบางกลุ่มอาจหมายถึง การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ บางกลุ่มอาจหมายถึง การให้โอกาสแก่บุคคลที่จะพัฒนาตนเองหรือบางกลุ่มอาจหมายถึงการมีสิ่งแวดล้อม (ทางกายภาพ) ที่น่าอยู่อาศัย ”

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตที่บุคคลเกิดความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ อย่างพอเพียงและเหมาะสมความสุขทางกาย ที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจได้นั้น คือ ลักษณะที่บุคคลมีสิ่งต่าง ๆ สอนองความต้องการด้านร่างกายอย่างเหมาะสมกับสภาพและฐานะของตน ซึ่งได้แก่ การมีอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ความสุขทางจิตใจที่จะช่วยให้บุคคลเกิดความสุขพึงพอใจในชีวิตนั้น คือ ลักษณะที่บุคคลมีความรัก ความอบอุ่น และความมั่นคงในจิตใจ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากผู้อื่นเกิดความภาคภูมิใจและการนับถือตนเอง คิดและทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

สุวัฒน์ มัทนรินทร์ และคณะ (2540 : 14) ได้กล่าวถึงการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตประกอบด้วยองค์ประกอบ คุณภาพชีวิต 4 ด้านดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือการรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคลซึ่งมีผลต่อ ชีวิตประจำวันเช่นการรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกายการรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบายไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดของร่างกายได้การรับรู้ถึงความสามารถหรือศักยภาพในการ ดำเนินชีวิตประจำวันการรับรู้เรื่องการนอนหลับและพักผ่อนซึ่งการรับรู้เหล่านี้มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันการ รับรู้ถึงความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นการรับรู้ความสามารถในการเคลื่อนไหวของตนเองการรับรู้ถึงความสามารถใน การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเองการรับรู้ถึงความสามารถในการทำงานการรับรู้ว่าคุณไม่ ต้องพึ่งยาต่างๆหรือการ รักษาทางการแพทย์อื่น ๆ

2. ด้านจิตใจ (Psychological Domain) การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเองเช่นการรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเองการรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเองการรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองการรับรู้ถึงความ มั่นใจในตนเองการรับรู้ถึงความคิดความจำสมาธิการตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆของ ตนเองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตเช่นการรับรู้ถึงความเชื่อด้านจิตวิญญาณศาสนาการให้ความหมายของชีวิตและความ เชื่ออื่น ๆที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิตมีผลต่อการเอาชนะอุปสรรคเป็นต้น

3. ด้านสังคม (Social Relationship) คือการรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่นการรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคมการรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งในเรื่องการรับรู้อารมณ์เพศหรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่ามีชีวิตอย่างไรดี มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวกมีแหล่งประโยชน์ด้านการเงินสถานบริการทางสุขภาพและสังคม สงเคราะห์การรับรู้ว่ามีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่ามีกิจกรรมสันทนาการและ มีกิจกรรมในเวลาว่าง

กล่าวได้ว่า องค์ประกอบ คุณภาพชีวิต 4 ด้านมุ่งการแก้ปัญหา การปรับตัวให้เข้ากับ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและการปกครอง ซึ่งมีอยู่ในสังคมที่บุคคลเป็น สมาชิกอยู่

แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจ

โดยอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ และการปฏิบัติงานที่มากมายครอบคลุมไปยังหลายๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกัน เพราะตำรวจเป็นสถาบันแรกและเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นเป้าหมายของความถูกต้องของความเป็นธรรม ต้องมีจุดเริ่มต้นที่ตำรวจ เป็นองค์ประกอบหลัก

1. ความหมายของตำรวจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของคำว่า ตำรวจ ไว้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ตรวจตรา รักษาความสงบสุข จับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายเรียกชื่อตามหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ตำรวจนครบาล ตำรวจภูธร ตำรวจสันติบาล ตำรวจกองปราบ ตำรวจดับเพลิง ตำรวจน้ำ ตำรวจรถไฟ ตำรวจป่าไม้

ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีได้ให้นิยามศัพท์ตำรวจไว้ว่า ตำรวจคือเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมาย ให้มีอำนาจและหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

2. ปรัชญาตำรวจ

เป็นหลักการใช้ทั่วไปสำหรับวิชาชีพตำรวจที่ถือได้ว่าเป็นสากลมีดังนี้

หลักการที่ 1 การป้องกันอาชญากรรมเป็นภารกิจพื้นฐานของตำรวจ

หลักการที่ 2 ตำรวจต้องได้รับความเคารพเชื่อถืออย่างแท้จริงจากประชาชน

หลักการที่ 3 การที่ประชาชนเคารพปฏิบัติตามกฎหมายเท่ากับเป็นการสร้างความเคารพศรัทธาของประชาชนที่มีต่อตำรวจ

หลักการที่ 4 ความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนจะลดน้อยถอยลงเมื่อความรุนแรงของตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่เพิ่มขึ้น

หลักการที่ 5 ตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายด้วยความยุติธรรม

หลักการที่ 6 ตำรวจควรใช้กำลังในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

หลักการที่ 7 ตำรวจก็คือประชาชนและประชาชนก็คือตำรวจ

หลักการที่ 8 ตำรวจเป็นตัวแทนกฎหมาย

หลักการที่ 9 ความปลอดภัยจากอาชญากรรม และความยุ่งเหยิงเป็นการทดสอบถึง ประสิทธิภาพของตำรวจ

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความสงบเรียบร้อยในสังคมเป็นประสิทธิผลของการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ โดยทั่วไปความรู้สึกของประชาชนแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ อยู่แล้ว เช่นความมั่นคงแข็งแรงของรั้วบ้าน ประตู หน้าต่างของอาคารบ้านเรือน การใช้เหล็กดัดป้องกันการใช้เครื่องมือตัดฟันกันขโมย ถ้าข้าราชการตำรวจปฏิบัติตนตามปรัชญาหลักการ 9 ข้อนี้นี้ความสุขก็จะเป็นของประชาชน

3. อุดมคติตำรวจ

อุดมคติของตำรวจ เป็นแนวคิดแนวปฏิบัติที่ข้าราชการตำรวจที่ดีทุกคนจะต้องยึดถือ และยึดมั่นเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การจะเป็นข้าราชการตำรวจที่ดีนั้นองค์ประกอบทั้งพื้นฐาน ทั้งแก้ไขจะต้องปฏิบัติให้ได้ครบถ้วนหรือมากที่สุด เพื่อจะเป็นข้าราชการตำรวจของประชาชน และเป็นข้าราชการตำรวจที่ดีของประเทศชาติ มี 9 หัวข้อคือ อดทนต่อความเจ็บใจ, ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก, ไม่มักมากในลาภผล, มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน, ดำรงตนในยุติธรรม, กระทำการด้วยปัญญา, รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต

4. หน้าที่ของตำรวจ

ตำรวจชั้นประทวนได้แก่ตำรวจที่มียศตั้งแต่สิบตำรวจตรี จนถึงดาบตำรวจ จะมีหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะเป็นตำรวจ แต่ละมีหน้าที่เพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่รับผิดชอบ **ประเสริฐ รุจิรวงศ์ (2543 : 14)** ได้แบ่งหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติอาจแบ่งได้ดังนี้

- 1.การป้องกันอาชญากรรม
- 2.การปราบปรามอาชญากรรม
- 3.การคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชน
- 4.การรักษาความปลอดภัยของชาติ
- 5.การบริหารงานทั่วไป

หน้าที่การงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจบางหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบการตำรวจที่กำหนดไว้โดยชัดแจ้ง ได้แก่หน้าที่จำกองร้อย เสมียนคดี เสมียนประจำวัน สิบตำรวจเวร ตำรวจตุ๋ยาม พนักงานรับส่งหนังสือ จะเห็นได้ว่าตำรวจมีภารกิจและหน้าที่มากมายหากตำรวจมีความเชื่อ ความรู้สึกที่ดี หรือไม่ดีต่อการเป็นตำรวจแล้วย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนและสังคมเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น เจตคติที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างขึ้นเพื่อเป็นเกาะป้องกันหรือปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตที่เป็นปกติสุขประกอบด้วย

1. ด้านสุขภาพ คือ ภาวะที่บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามบทบาทที่สังคมกำหนดเป็นภาวะที่ต้องมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ต้องมีร่างกายที่แข็งแรง

2. ด้านสังคมเศรษฐกิจ ชีวิตในเมืองจะสร้างความเห็นแก่ตัวมากขึ้น เนื่องจากสมาชิกในสังคมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจการมีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาทำให้ข้าราชการตำรวจใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย นอกจากนี้ยังมีการผ่อนส่งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สร้างความหลงผิดให้เกิดการสร้างหนี้สินล้นพ้นตัว

3. ด้านสัมพันธภาพและการมีกิจกรรมในสังคม ระหว่างเพื่อร่วมงาน เกิดภาวะแข่งขันเพื่อความอยู่รอดและความเป็นอยู่ที่ดีกว่า หลายคนเกิดการแย่งที่อยู่อาศัย (บ้านพักของทางราชการ) แย่งความสำเร็จในด้านวิทยะฐานะตนเอง (แข่งขันเพื่อเลื่อนยศเป็นชั้นสัญญาบัตร) แย่งความดีความชอบ(สองชั้น) ไม่อาจสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดได้

4. ด้านคุณธรรม คำว่า “คุณ” หมายถึง ค่าที่มีอยู่ในแต่ละสิ่งซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความยึดถือเป็นไปได้ทั้งทางดีและทางร้าย คือทำให้จิตใจยินดีก็เรียกว่าคุณ ส่วนคำว่า “ธรรม” มีความหมาย 4 อย่างด้วยกัน คือ 1. ธรรมะ คือ ธรรมชาติ เรามีหน้าที่ต้องเกี่ยวข้องกับ 2. ธรรมะ คือ กฎของธรรมชาติ เรามีหน้าที่ต้องเรียนรู้ 3. ธรรมะ คือ หน้าที่ตามกฎหมายของธรรมชาติ เรามีหน้าที่ต้องปฏิบัติ และ 4. ธรรมะ คือ ผลจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น เรามีหน้าที่ใช้มันอย่างถูกต้อง

สรุปว่า คุณธรรม หมายถึง ความดีงามของลักษณะนิสัย ที่สั่งสมอยู่ในจิตใจของมนุษย์ โดยผ่านประสบการณ์จากการได้สัมผัส จึงแสดงออกมาทางการกระทำ ทางกาย ทางวาจา และจิตใจของแต่ละคนเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม คุณธรรม มีอยู่ 2 ชนิด คือ คุณธรรมทางปัญญา และคุณธรรมทางศีลธรรม คุณธรรมทางปัญญา เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่การรับการสั่งสอนมนุษย์โดยธรรมชาติไม่รู้อะไรเลย ความรู้ของมนุษย์เกิดจากการบวนการเรียนรู้ทางสังคมทั้งสิ้น ดังนั้น คุณธรรมทางปัญญาจึงสามารถถ่ายทอดและปลูกฝังกันได้ ซึ่งหมายถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับความดีและชีวิตที่ดีเพื่อให้นักศึกษาทำความดีเพื่อเป้าหมายแห่งความสุขในชีวิต และคุณธรรมทางศีลธรรม เกิดจากกระบวนการอบรมบ่มนิสัย และลักษณะนิสัยเกิดจากการกระทำ คนเราอาจมีปัญหาแต่ไม่มีศีลธรรม กล่าวคือ รู้ว่าความดีคืออะไรแต่ไม่มีศีลธรรม ดังนั้น คุณธรรมทางศีลธรรมจึงขึ้นอยู่กับการอบรมบ่มนิสัยให้มีความยึดหยุ่นในการทำความดี

5. การสร้างความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตของตำรวจ

มีนักทฤษฎีหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของคำว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจในการทำงานเป็นทัศนคติต่างๆ ซึ่งได้ผลมาจากการและปัจจัยแวดล้อม เช่นค่าจ้าง สถานภาพ โอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชา และความเหมาะสมของปริมาณงาน และ ความพอใจในการทำงานเป็นการบ่งถึงระดับความพอใจมากน้อยของเจ้าหน้าที่ ที่มีต่องานนั้นว่าตอบสนองความต้องการของเขาได้เพียงใด และกล่าวอีกว่าเป็นความรู้สึกของเจ้าหน้าที่ที่มีต่องาน

ความพึงพอใจในการทำงานนั้นเป็นทัศนคติในทางบวกต่องานและปัจจัยต่างๆ ในการทำงาน การให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างสมานฉันท์นั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการที่นักบริหารสามารถเข้าใจ และสามารถเลือกใช้วิธีการจูงใจในการทำงานของคนได้อย่างถูกต้องถ้านักบริหารมองข้ามประเด็นนี้ไปโดยไม่พยายามที่จะ

ทำความเข้าใจ และเลือกวิธีจูงใจในการทำงานแล้ว แม้ผู้บริหารจะมีความรู้ความสามารถในการทำงานเพียงใด พลังภายในของเจ้าหน้าที่เหล่านั้นก็ จะถูกทำลายไปโดยเปล่าประโยชน์

ดาไล ลามะ (อ้างใน วิทยากร เชียงกุล, 2548 : 48:) ได้กล่าวถึงการดำเนินชีวิตว่า “เป็นสิ่งหนึ่งที่น่าพิจารณาเกี่ยวกับความโลภ คือแม้ว่าจุดหมายลึกๆ คือการแสวงหาความพอใจ แต่น่าแปลกที่หลังจากได้ในสิ่งที่ใจปรารถนาแล้ว คุณก็ยังรู้สึกไม่พอใจอยู่ดีนั่นเอง สิ่งที่ขัดความโลภได้อย่างแท้จริงคือความพอใจ ถ้าคุณมีความรู้สึกพอใจมากเพียงพอ การที่คุณจะได้เป็นเจ้าของสิ่งนั้นหรือไม่ก็ไม่มีสำคัญ ไม่ว่าจะได้หรือไม่ได้ คุณก็ยังรู้สึกพอใจอยู่ดี”

วิทยากร เชียงกุล (2548 : 138) ได้กล่าวถึงกวีชาวเยอรมัน แนะนำปัจจัย 9 อย่างสำหรับการมีชีวิตที่น่าพอใจ ไว้ที่น่าสนใจศึกษาความว่า

มีสุขภาพดีพอเพียง	ที่จะทำให้คุณทำงานได้อย่างรื่นรมย์
มีความมั่นคงพอเพียง	ที่จะสนองความต้องการพื้นฐานของคุณ
มีผลกำไรมากพอ	ที่จะต่อสู้และเอาชนะความยากลำบาก
มีคุณธรรมเพียงพอ	ที่จะสารภาพและเลิกทำบาป
มีความอดทนเพียงพอ	ที่จะลงแรงจนทำให้เกิดสิ่งดีๆ ขึ้น
มีจิตใจเมตตาเพียงพอ	ที่จะเห็นแง่ดีของเพื่อนบ้าน
มีความรักมากเพียงพอ	ที่จะทำให้ตัวให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือคนอื่น
มีความศรัทธาเพียงพอ	ที่จะทำให้สิ่งดีงามเป็นจริงขึ้นมา
มีความหวังมากเพียงพอ	ที่จะขจัดความกลัวความกังวลในอนาคต

ดังนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นกับการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจนั้นมีภาวะความเครียดเป็นปัจจัยหลัก ที่ทำให้ความพึงพอใจในอาชีพลดลงอย่างไรก็ตามความเครียดในระดับปกติก็เป็นสิ่งที่ดีที่ช่วยกระตุ้นและผลักดันคนเราให้ฝ่าฟันอุปสรรคปัญหาต่างๆ ให้สัมฤทธิ์ผลได้ บุคคลผู้ประกอบอาชีพตำรวจมักมีแนวโน้มของการเกิดความเครียดระดับสูง ซึ่งส่งผลต่อการเกิดโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การติดสุราเรื้อรังการติดยาเสพติดให้โทษ แม้กระทั่งการฆ่าตัวตาย และจากผลของการเจริญเติบโตของสังคมทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาก ตำรวจซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกของรัฐในการควบคุมสังคมจำต้องแบกรับหน้าที่ทางสังคมหลายสิ่งหลายอย่าง

มาสโลว์ (Maslow) (อ้างใน, รุ่ง แก้วแดง, 2549 : 64-65) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Needs-Hierarchy Theor) ซึ่งนับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่า “มนุษย์เราต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง หรือความพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่นๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจจะซ้อนกันความต้องการอย่างหนึ่งอาจจะยังไม่อาจหมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งจะเกิดขึ้นได้” ซึ่งความต้องการอาจเป็นไปตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการระดับต่ำสุด หรือความต้องการทางด้านร่างกาย อาทิเช่น ปัจจัยสี่ นั่นคือ อาหาร น้ำดื่ม อากาศ ยารักษาโรค ความต้องการด้านทางเพศ และสิ่งจำเป็นอื่นๆ ที่ทำให้ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อที่จะให้ได้มา แต่เมื่อได้มาแล้วความต้องการเหล่านี้ก็ยุติที่จะเป็นตัวจูงใจหลัก (Prime Motivator) อีกต่อไป

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety & Security Needs) ประกอบด้วยความต้องการความปลอดภัย ประการหนึ่งที่จะได้รับความคุ้มครองจากภัยอันตรายต่างๆ ที่จะมีต่อร่างกาย เช่น อุบัติเหตุ อาชญากรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายถึงความต้องการมีความมั่นคงในการทำงาน มีบำเหน็จบำนาญ เมื่อความต้องการระดับต่ำสุดส่วนมากได้รับการตอบสนองแล้วควรจะถูกชักจูงให้กระทำการ เพื่อให้มีการตอบสนองแก่ความต้องการในระดับนี้

3. ความต้องการด้านความรักจากสังคม (Love or Social Needs) หมายถึง ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นชื่นชอบตนมีความสำคัญต่อผู้อื่น และเป็นสมาชิกของกลุ่มที่สมาชิกของกลุ่มคนอื่นๆ ยอมรับ

4. ความต้องการความยกย่องเคารพ (Esteem Needs) หมายถึง ความต้องการให้เกิดความเคารพตนเอง (Self - Respect) ความรู้สึกว่าตนเอง เป็นผู้ประสบความสำเร็จและการได้รับการยอมรับเช่นนั้นจากผู้อื่น ความต้องการสถานภาพ (Status) และความมีชื่อเสียงเกียรติยศ (Protege) เป็นส่วนสำคัญของความต้องการความยกย่องเคารพ

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุด ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลนั้นได้ใช้ความสามารถของตนในทุกด้านได้และเป็นทุกอย่างที่ตัวเองปรารถนาจะเป็นซึ่งแต่ละคนจะไม่เหมือนกันสุดแต่ความสามารถและความต้องการของคนนั้นๆ

ดังนั้น การสร้างความพึงพอใจให้กับตัวเองนั้นต้องเกี่ยวข้องกับความสุขที่แต่ละบุคคลจะได้รับตามทัศนะของปรัชญาสุขนิยม ถือว่า ความสุขสบายเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตหรือเป็นสิ่งที่มีความหมายเพียงสิ่งเดียว เท่านั้น ส่วนสิ่งอื่นๆ เช่นเงิน ความรู้ ที่เราเห็นว่าเป็นสิ่งดีนั้น มันเป็นสิ่งดีเพราะมันสามารถนำไปสู่ความสุขได้ และปรัชญาสุขนิยมยังเชื่อว่าไม่ว่าเราจะทำอะไรก็แล้วแต่จะหนีไม่พ้นความสุขสบายเป็นจุดหมายปลายทาง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน

เริ่มจากการเสริมสร้างคนให้มีการเรียนรู้วิชาการเพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ โดยนำความรู้คู่คุณธรรม จนมีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการประยุกต์ใช้กับสังคม และการอยู่ร่วมกันกับสังคมอย่างสมดุลเพื่อลดการกระทำในสิ่งที่ละเลย ต่อการประพฤติมิชอบ ทำให้ไม่เกิดตระหนี่เป็นผู้ให้ เกื้อกูลกัน โดยการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจหรือกระทำการใดๆ ทำให้มีภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต โดยสามารถคิดและกระทำหรือตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้จนทำให้ตนสามารถเป็นที่พึ่งของตนเองได้และเป็นที่พึ่งพิงคนอื่นได้ในที่สุด

1. การประยุกต์ใช้ในสังคมแต่ละระดับ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2548 : 115) กล่าวว่า การกระทำใดๆ ให้มีความพอเพียง หมายถึงพอประมาณ ด้วยเหตุและผล การพัฒนาต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัว เพื่อสามารถเผชิญและอยู่รอดได้จากผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ต้องมีความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกๆ ขั้นตอน ต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในประเทศให้สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม ต้องดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและรอบคอบ สร้างความสมดุลและความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ

- 1) ระดับบุคคล / ครอบครัว
- 2) ระดับชุมชน ประกอบด้วยบุคคล / ครอบครัวที่มีความพอเพียงแล้ว
- 3) ระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 4) คนทุกวัยทุกศาสนา

2. การประยุกต์ใช้เพื่อคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตและเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการรวมทั้งยังเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประชากรของประเทศโดยเชื่อในแนวความคิดที่ว่า ถ้าบุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดี การพัฒนาในด้านต่างๆ ก็จะทำให้ได้ดีและรวดเร็วขึ้น

พิน พระคุณ (2543 : 76) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง “ชีวิตที่มีคุณภาพมีความสมบูรณ์ทางด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สามารถดำรงชีวิตให้สอดคล้องตามสภาวะทางสังคมเศรษฐกิจ การเมืองวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตและทรัพยากรที่มีอยู่ การดำเนินชีวิตที่ควรประกอบด้วยคุณภาพทางกายภาพ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา นอกจากนี้ยังมีผู้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่าคุณภาพชีวิตบางครั้งอาจมองถึงสภาพจิตใจที่รู้สึกมีความสุข บางคนอาจมองถึงบริการของรัฐที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายอย่างเดียว บางคนมองครอบคลุมถึงสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมที่กลมกลืนกัน แต่บางคนอาจมองเฉพาะสังคมที่มีระเบียบ มีความปลอดภัย คุณภาพชีวิตจึงเป็นคำรวมที่กว้างและครอบคลุม ตัวแปรต่างๆ หลายประเภท เพราะสิ่งที่เกี่ยวข้องถึงคุณภาพชีวิตหรือการดำรงชีวิตที่ดีพอสมควร มาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ปัจจัยภายในได้แก่ ความรู้สึก อารมณ์ของคน ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ สถานภาพทางกายภาพรอบข้าง เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ การคมนาคมและ อากาศ เป็นต้น”

กฤษณา พันธุ์วานิช (2550 : 6) กล่าวว่า คนมีคุณภาพ หมายถึง “เป็นคนดี คนที่มีความรู้และประพฤติดี ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่นในสังคม และมีเมตตากรุณาตนเองและผู้อื่น เป็นคนใฝ่รู้อยู่เสมอ รู้จักตนเอง เสียสละเพื่อส่วนรวม มองการณ์ไกล ไม่ประมาทและมีศีลธรรม”

ดังนั้น คุณภาพชีวิต หมายถึงชีวิตที่มีคุณค่า และชีวิตที่มีความหมาย โดยเน้นถึงคุณภาพชีวิตเป็นพิเศษที่ความสุข มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การมีกิจกรรมทางสังคม มีการพัฒนาตนเอง และมีความรู้สึกอิ่มเอมใจ มีการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดต่อชีวิตของบุคคลและเป็นความต้องการพื้นฐานของบุคคลที่ควรได้รับการตอบสนอง

3. การประยุกต์ใช้ตามแนวพระราชดำริ

เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอนโดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติหรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่างๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน มีสติปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

4. การประยุกต์ใช้ตามแนวศาสนา (Religious Economic) ซึ่งความหมายเศรษฐกิจในแนวศาสนาเป็นการพยายามอธิบายคำสอนของศาสนามีอิทธิพลอย่างไรต่อเศรษฐกิจ และกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจนบรรทัดฐานสำหรับการตัดสินใจทางเศรษฐกิจซึ่งประกอบด้วย การบริโภค การผลิต และการจัดสรรทรัพยากร เช่น เศรษฐศาสตร์อิสลาม (Islamic Economics) ไม่มุ่งเน้นหาผลประโยชน์(ดอกเบี้ย)จากเงินเป็นหลัก เศรษฐศาสตร์ของคริสเตียนนิกายอามิช เน้นการพึ่งตนเองอย่างเด็ดขาด โดยไม่ติดต่อกับโลกและเทคโนโลยีสมัยใหม่

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2550 : 6) ได้กล่าวถึงเรื่อง “เศรษฐศาสตร์แนวพุทธว่า เศรษฐศาสตร์แนวพุทธนี้มีลักษณะเป็นสายกลาง อาจจะเรียกว่า เศรษฐศาสตร์มัชฌิมาปฏิปทา ที่ว่าเป็นสายกลางเป็นมัชฌิมาคือ มีความพอดี พอประมาณ ได้ดูสภาพ ความพอดีคือจุดที่คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจมาบรรจบกัน หมายความว่า เป็นการได้รับความพึงพอใจด้วยการตอบสนองความต้องการของคุณภาพชีวิต ตัวกำหนดเศรษฐศาสตร์แนวพุทธคือมัตตัญญูตา รู้จักจักประมาณ รู้จักพอดีในการบริโภค หมายถึงความพอดี ให้คุณภาพของชีวิตมาบรรจบกับความพึงพอใจ” ซึ่งสอดคล้องกับ มหาตมะ คานธี ได้กล่าวไว้ว่า “โลกเรามีทรัพยากรเพียงพอสำหรับความต้องการของมนุษย์แต่มีไม่เพียงพอสำหรับความโลภของมนุษย์ มนุษย์จึงเปลี่ยนแปลงแนวคิดใหม่โดยไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยม และความเห็นแก่ตัวจนเกินไปจะต้องคำนึงถึงด้านจิตใจ ถึงประโยชน์ของผู้อื่น และสังคมส่วนรวมด้วย เพื่อทุกฝ่ายจะอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสะดวกสบาย เศรษฐศาสตร์ที่เน้นเรื่อง “ยิ่งมาก ยิ่งดี” (The economics of more and more) จะต้องเปลี่ยนเป็นเศรษฐศาสตร์ของความ “พอดี” (The economics of Enough) ซึ่งตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนาในเรื่อง มัตตัญญูตา คือความเป็นผู้รู้จักประมาณ คือความพอเหมาะพอดี”

ดังนั้น หัวใจของเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ คือ ความเรียบง่าย อหิงสาธรรม และทางสายกลาง การทำให้ประเทศเป็นประเทศสมัยใหม่ (Modernization) ดังที่ปฏิบัติกันทุกวันนี้โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าทางศาสนาและคุณค่าทางจิตใจ ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นหายนะภัย เช่น ความล่มจมของเศรษฐกิจการว่างงานที่เพิ่มขึ้นทั้งในชนบทและตัวเมือง การเจริญเติบโตของชนชั้นกรรมาชีพในตัวเมือง โดยที่ไม่สามารถหาความสุขได้ทั้งทางกาย และทางใจ

บทสรุป

สำรวจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน เป็นดำเนินชีวิตให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพอนามัย และคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง และครอบครัว เป็นต้น การทำความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลายสถานะ กล่าวคือเป็นทั้งแนวคิดการพัฒนาสังคมทางเลือก สามารถประยุกต์ใช้ได้ในระดับนโยบายการพัฒนาประเทศ และแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วยหลักทางศีลธรรมในการดำเนินชีวิตด้วยเงื่อนไขความรู้รอบ ความระมัดระวังและด้วยคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแบบแบ่งปันไม่เบียดเบียนผู้อื่นทั้งทฤษฎีที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเห็น ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวพุทธเป็นทฤษฎีการผลิต และทฤษฎีการบริโภคของพุทธ โดยจะเน้นการใช้ปัญญา เพราะปัญญาคือส่วนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการผลิต และจะช่วยให้เกิดการผลิต การบริโภคที่ลดการทำลายล้างทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การบริโภคจะเน้นเพียงประการเดียวคือการบริโภคเพื่อยู่ ดังนั้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา พันธุ์มวานิช, “คนมีคุณธรรมความรับผิดชอบ ในพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”, หนังสือพิมพ์มติชน, (29 มกราคม 2550).
- กุหลาบ รัตนสังธรรม และคณะ, การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในวิธีการดำเนินงานวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์จำเป็นพื้นฐานในระดับหมู่บ้าน, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2535.
- จรัญ อับแสง, “การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องความสุขตามทัศนะปรัชญาสุขนิยมกับพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2547.
- ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และคณะ, คู่มือฉบับสมบูรณ์ประชากรศึกษา, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2520.
- วิทยากร เชียงกู, จิตวิทยาในการสร้างความสุข, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร, 2548.
- นิสารัตน์ ศิลปเดช, ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต, กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2540.
- ประเสริฐ รุจิรวงศ์, “ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น”, อ้างใน, พัน พระคุณ, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- พัน พระคุณ, “ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต). พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, 2525.

ธรรมนูญ วิถี, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของทหารประจำการกรมทหารราบที่ 12 รักษาพระองค์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2525.

รุ่ง แก้วแดง, รีเอ็นจิเนียริงระบบราชการไทย ภาค 2, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน ,2549), หน้า 64-65.

สุเมธ ตันติเวชกุล, หลักธรรม หลักทำตามรอยพระยุคลบาท, พิมพ์ครั้งที่ 15, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ด้านสุทธากา
รพิมพ์, 2548.